

DİŐ ÜLKELERE GİDEN TÜRK İŞÇİLERİ İLE İLGİLİ MESELELER

Necati AHİBABA

İő ve İşçi Bulma Kurumu, İstanbul Őubesi M¼d¼rt¼

Dış ũlkelere işçi g¼nderilmesi olayı hakkında çeşitli d¼ő¼nce ve g¼r¼őler ileri s¼r¼lm¼őt¼r. ¼nce, olayı sakıncalı g¼renlerin yorumlarını ¼zetliyorum :

1 — Plânlı kalkınma devrine girdiğimiz sırada, memleket sanayiinin muhtaç olduğu ve yurdumuzda esasen sınırlı olan kalifiye işçiyi dışarıya g¼nderiyoruz. Bu tutum, millî sanayiimize ve kalkınmamıza zarar vermiyecek mi?

2 — Kalifiye işçilerimiz, dış ũlkelerde, bilgi ve g¼rg¼lerini arttırmak g¼yle dursun, bir otomat olarak çalıőtırılıyorlar. Cívata sıkılmaktan başka hiçbir Őey ¼đrenmeden, bildiklerini de unutarak, memlekete d¼n¼yorlar.

3 — ¼yle k¼ylerimiz var ki; 20-30 yas arasındaki b¼t¼n erkekleri dış ũlkelere gitmiő veya gitmektedir. Bu k¼yleri, ihtiyarlar, kadınlar ve çocuklar mı kalkındıracaktır?

4 — Tarihe efendi dođmuő ve efendi yaşamış Őerefli bir milletin evlâtlarını s¼flî hizmetler için yabancılardan emrine veriyoruz. Bu bize yakıőır mı?

5 — Hudut dışına çıkardığımız genç, diğ is g¼c¼m¼z yuvadan atılan leylek yavruları gibi, gittikleri yerde baőı boő ve kaderleri ile baőbaőa bırakılmıőlardır. Yurt dışında bunlarla meőgul olacak hiçbir merci ve teşkilât yoktur. Bunlar yabancı ideolojilerin propogandacıları da dahil olmak ũzere, kazançlarını s¼m¼ren insafsız madrabazların elinde bırakılmıőlardır.

6 — Dış ũlkelerde, nisbeten refaha ve daha ũst¼n bir hayat standardına kavuőacak ve buna alıőacak olan bu gençler yurda d¼n-

dükleri zaman, korkunç ve tehlikeli bir hayal kırıklığı ile karşılaşmıyacaklar mıdır? v.b.

Bütün bu düşünce ve yorumlarda az, çok birer hakikat payı bulunduğunu itiraf etmiye mecburuz. Elbette, yurt dışına işgücü göndermek öğünülecek bir marifet değildir ve hiçkimse, yurt dışına gönderdiğimiz vatandaşlarımızın hepsinin, giderken umduklarına hemen kavuştuklarını, orada dertlerini dönecek veya hiç olmazsa müşküllerini danışabilecek yeterli millî bir teşkilât bulabildiklerini iddia edemez. Bütün bunlar doğrudur, fakat bir de madalyonun öbür yüzüne bakalım.

Türk İş ve İşçi Bulma Kurumu, dış ülkelere işçi transferinin gayelerini su ifadeler içinde derlemiş bulunmaktadır :

- a) Avrupa Siyasal ve Ekonomik topluluğu içinde kaynaşma fikrinin gerçekleşmesi,
- b) Az çalışma - az çalıştırma halinin olabildiği ölçüde önlenmesi,
- c) Özellikle vasıfsız ve yarı vasıflı işçilerin bilgi, görgü ve kaabiliyetlerinin geliştirilmesi,
- d) Döviz gelirinin arttırılması,
- e) İşçi gönderilen dış ülkelerin memleketimizde şube endüstrileri kurmalarının teşviki.

Biz, olayı tamamen objektif olarak, yukarda saydığımız gayelere uygunluk derecesi yönünden incelemeye çalışalım :

1 — Avrupa siyasal ve ekonomik topluluğu içinde kaynaşma fikrinin gerçekleşmesi :

Hür dünyada, son safhası müşterek pazar deneyine ulaşmış olan bu fikir ve hedef, pratik alana büyük bir liderin Sör W. Churchill'in 1947 de Zürih'te söylediği nutkun son cümlesi içinde ulaşmıştır : «Avrupa ayağa kalk!». Sör W. Churchill «Birleşik Avrupa Devletlerini yaratmak mecburiyetindeyiz!» diyor ve soruyor : «Neden bu kudretli kıt'anın halkına daha geniş bir vatansızlık ve daha geniş bir vatandaşlık verecek olan Avrupa topluluğu mevcut olmasın?» Bu hedef iki yıl sonra 1948 de Avrupa Konseyinin kurulması ile hayatiyete kavuştu ve fasılasız gelişmelerle 1 Ocak 1959 da ilk Müşterek Pazar antlaşmasının doğmasına vesile oldu. Türkiye, batılı demokrasi ideolojisine bağlı ve karşılıklı anlayış havası devam ettiği müddetçe bu toplulukla kader birliği içindedir.

Müşterek Pazar antlaşması siyasal ve ekonomik Avrupa topluluğu içinde «işgücünün serbest hareketi prensibini» vazetmiş bulunmaktadır. Bu prensibi realize eden başlıca hükümler şunlardır :

1 — Engeç intikal devresi sonunda camia içinde işçilerin serbest olarak yer değiştirmesi sağlanmış olacaktır.

2 — Müşterek Pazar üyesi memleketlerin işçileri arasında iş, ücret ve çalışma şartları bakımından milliyet esasına dayanan bütün ayrılıklar kaldırılacaktır.

3 — İşçiler (âmme düzeni, âmme güvenliği ve âmme sağlığı ile ilgili konular hariç) fiilen arzolunan işlere talib olabileceklerdir.

Bu son hükme bilhassa dikkatinizi çekmek isterim. Aslı üye olarak katılmak için çetin mücadelelere giriştiğimiz bu düzenin gelişmesine sadece uzaktan seyirci kalabileceğimizi düşünmek ve hiçbir riske katlanmadan sadece nimetlerinden faydalanmayı ümit etmek feci bir gaflet olur. Batının, politikacı ve aydınlarını kısmen hariç tutsak bile, halk kitleleri, iş adamları ve işçileri bizi, halâ sarkıllığın ekseriya mübalâğa edilen zaafı ile malûl zannetmektedirler.

Bu yıl yurt dışındaki sayıları 100.000 e yükselmiş olan işçilerimiz işte bu halk arasına karışmakta, onlarla haşır- neşir olmakta, onlara, şimdiye kadar çalıştırdıkları yabancı fakat batılı işçilerden farklı olmadığımızı isbat etmektedirler.

Batının siyasal tutumuna yön veren en önemli unsur, toplumlarının kitlesini teşkil eden iş adamları ile işçilerinin herhangi bir konuda yerleşmiş ve kökleşmiş olan kanaatleri ve buna dayanan seçim (oy) larıdır. Batı halkının tanımadığı ve din ayrılığının etkisi ile aleyhimizde yıllar yılı ustaca geliştirilen propogandalarla (kötü bir meçhul) olarak tanıtılan halkımızı batılı halklara olduğumuz gibi tanıtmak, Avrupa siyasal ve iktisadî topluluğu içine karışmamız için kaçırılmaz bir fırsattır.

2 — Az çalışma, az çalıştırma halinin olabildiği ölçüde önlenmesi :

Yurdumuzda iktisaden faal nüfus % 81 i tarım işçisi, % 10 u sanayi işçisi, % 9 u hizmetler ve diğer işler olmak üzere ayrılmıştır.

Genel nüfusun % 60 mın 15 ve daha yukarı yaşlarda, % 49 unun iktisaden faal nüfus olduğu, % 28 inin şehirlerde ikamet ettiği hesaplanmaktadır.

Yurdumuzda ziraatin esas vasfı ailevi olduğundan, faal nüfusun % 81 ini teşkil eden ziraat işçiliği sahasında, bütün az gelişmiş memleketlerde olduğu gibi, çıplak işsizlikten ziyade bölgevi bir az çalışma ve az çalıştırma problemi mevcuttur. Nüfusumuzun her yıl % 3 nisbetinde arttığını bir bakıma sevinerek, bir yünden de yerinerek izliyoruz. Bu artış seyri içinde her yıl yeniden iş gücüne katılan takriben 300.000 vatandaşa iş bulmak mecburiyetindeyiz.

Az önce arzettiğim nüfus sayımı neticelerine göre, her yıl artan yeni iş gücünün en az % 70 inin tarım bölgelerinde bulunduğunu kabul etmek zorundayız. Ancak yurdumuzun ziraate elverişli topraklarının durumu, imkân nisbetinde başarılmış ilmî araştırmalara göre, pek parlak görülmemektedir. Dönüm başına verim artırımını sağlayacak tedbirlerin, sulama, ağaçlandırma, tohum ıslâhı, âlet, teçhizat ve hattâ ürünleri yerinde değerlendirecek kooperatif ve emsali teşkilâtın yüzde yüz başarı ile uygulandığı kabul edilse bile, tarım sahasında az çalışmayı önlemek - yukarda arzedilen apaçık hesaplara göre - mümkün olmayacak ve tarım alanında çalışma imkânı bulamıyan işgücü fazlası diğer sahalara kayacaktır. Bugün olmakta olan ve yarın daha geniş ölçüde olacak olan da budur.

Ancak, genellikle kabul edilen bir hesaba göre; bir tarım işçisine sanayi bölümünde yeni bir iş imkânı yaratabilmek için fert başına 25.000 lira civarında bir yatırıma ihtiyaç vardır. Bunun yılda 11.000.000.000 liralık bir genel yatırımı gerektirdiğini öğrenmiş bulunuyoruz.

Bütün bu hesapları önümüze koyarak esas konumuza tekrar ve bu açıdan dönebiliriz :

a) Yurdumuzda az çalıştırma - az çalışma ve çıplak işsizlik vardır. b) Bugünden yarına bu durumu önleyebilmek imkânlarına sahip değiliz. c) Sanayi - tarım ve hizmetler alanındaki istihdam kapasitemiz sınırlıdır. İstihdamda plânlı kalkınmanın başarısı nisbetinde bir artış ümidi mevcut ise de, ümit edilen ve beklenen nisbet, artan iş gücünü bir süre içinde massedecek ölçüde değildir.

Şu halde, siyasal ve ekonomik tek bir topluluğa doğru yönelen garb demokrasisine bağlı olan dış ülkelerden gelecek iş arzına - varsa mahzurlarına katlanarak - iltifat ve sempati göstermek mecburiyetindeyiz. Esasen ekmeğe - işe hücum diyebileceğimiz bir coşkunluk hattâ taşkınlık içinde, dışardan teklif edilen işlere (fark gözetmeksizin) talip olanların hergün bir çığ gibi artan sayıları, bütün hesap ve mülâhazaların üstünde bu acı hakikati gözlerimiz önüne sermektedir.

Söz sırası buraya gelmişken, mukadder bir soruyu da cevaplandırmamız gerekiyor. Dış ülkelere gönderilenlerin veya gitmek üzere sıraya girenlerin hepsi yurdumuzda iş bulamayan veya az çalışma durumunda olan, hakikaten çalışmaya istekli vatandaşlar mıdır? İlk cevap, tahmin ettiğiniz gibi «hayır» olacaktır.

Az sonra tahlilini yapacağımız büyük ve hakikî işçi kitlesi arasına, akla gelebilecek her meslek ve mesrepte hayalperestler, macera düşkünleri ve ileri - geri her toplumun bünyesinde barınma imkânı bulan parazitler de karışmaktadır. Bu önlenemez mi? Cevap yine «hayır» olacaktır.

Üniversite sıralarına kadar gelmiş, şu veya bu sebeple ye'se düşmüş, yolunu şaşırmış bir vatandaş düşünün! İS ve İşçi Bulma Kurumu'na okur-yazar inşaat işçisi olarak kaydedilmiştir. Savcılıktan aldığı belgesinde sabıkası yoktur. Muhtar iyi hal kâğıdı vermiştir. Askerliğini yapmış, sağlık muayenesini de kazanmıştır. Durumu sizi tatmin etmemiş olsa dahi, mevzuatın âmir hükümleri karşısında bu vatandaşa «sen yurt dışında çalışamazsın» denilebilir mi? Yurt dışında bulacağı değişiklik hayat şartlarının, bütün insanlık adına kaybedilmek üzere olan bu vatandaşa derlenip, toplanma fırsatı vermiyeceğini kim temin edebilir? Bu vatandaşın gireceği yeni muhitte aynı durumda olan insanlara son bir şans tanınmaz mı?

Bu misal, sakıncalı durumları değişik erkek veya kadın yüzlercesine temin edilebilir. Ancak, atalarımızın dediği gibi, bir kötünün yedi mahalleye zararı dokunmakla beraber dış ülkelerdeki 100.000 işçimizden bugüne kadar sicillenmiş olanların sayısı (Ekim 1964 sonunda) çoğunluğu tek taraflı mukavele feshi ile ilgili olarak 423 den ibarettir ve temas ettiğimiz bütün yabancı işverenler bunu normal saymakta ittifak halindedirler.

Nitekim 1953 yılı sonunda, İsviçre İşverenleri Konfederasyonu'na bağlı işletmeler personel seflerinin yaptıkları konferansda, Türk işçileri verim ve tutum yönünden diğer yabancı işçilere nazaran birinci ilân edilmiştir. İsviçre'deki 750.000 yabancı işçinin yalnız 4.500 ü Türktür.

3 — Özellikle vasıfsız ve yarı vasıflı işçilerimizin bilgi, kaabiliyet ve görgülerinin geliştirilmesi :

İstatistiklerimiz, dış ülkelere giden işçilerimizin % 80 inin vasıfsız olduğunu göstermektedir. Durum, bu bakımdan mütalâa edilirse, sanayimizin muhtaç olduğu kalifiye işçinin dış ülkelere gönderildiği yolundaki iddiaların mübalâhalı olduğu meydana çıkar.

Az önce durumunu arzettiğimiz tarım alanındaki fazla iş gücünün dış ülkelerde de olsa sanayie aktarıldığı açık bir hakikattir. Resmî istatistiklerin bu açık ifadesini gölgelendiren ve herkesçe bilinen bir konuya da temas etmemiz gerekiyor. Vasıfsız ve tarım işgücü fazlası saydığımız % 80 nisbetinin içine sızmış ve meslekli olduğu halde, vasıflarını gizliyerek mesleksiz kaydedilmiş olanlar yok mudur? Elbette var!

Bunları az önce bahis konusu ettiğimiz maceracı, hayalci veya ard düşüncelerden ayrı mütalâa etmek şüphesiz yerinde olur. Bir an evvel gidebilmek, gittiği yerde hayal ettiği üstün endüstri aleminde bilgi, görgü ve kaabiliyetini arttırmak ümidi ile, şark usulü bir açıkgözlülüğe tenezzül etmiş olan bu vasıflı işçilerimizin sayısı, henüz pek azdır.

Bunlardan kabiliyetli olanlar, hukukî ve ahlâkî bir sakıncaya maydan vermeden, değerlerini isbat etmeyi ve umduklarına kavuşmayı başarmışlardır. Başaramıyanlar, intibaksızlığın bütün çilelerine katlandıktan sonra hayal kırıklığı içinde geri dönmüşlerdir. Bu levha, hiçbir mütalâa eklemeyen kendi kendini izah edecek kadar basit ve açıktır. Olmaması gerekir. Fakat, bilhassa, sayı bakımından üstünde fazla durmaya değmez.

Şimdi, genel oyun meşhur teşhisine dönelim! Dış ülkelere giden işçilerimiz, bilgilerini arttırıyorlar mı? Yoksa (civata sıkıcısı) bir otomat olarak bildiklerini de unutuyorlar mı?

İktisatçılarımız, bize ve sanayicilerimize ısrarla «Dikkat! modern sanayi hızla otomasyona gidiyor.. Bu gidişe ayak uyduramazsanız rekâbet devinin ayakları altında ezilirsiniz!» diyorlar. Bu uya-

rıya inanıyor ve saygı gösteriyoruz. Millî sanayiın gelişmesinde çalışanların yâni insan unsurunun sermaye ve makina kadar önemli olduğunu da yine iktisatçılardan öğreniyoruz. O halde; şikâyetimizin mesnedi nedir? Dış ülkelere gönderdiğimiz işçilerimiz ileri bir sanayiın nasıl çalıştığını, bu çalışmanın mütevazı bir unsuru olarak görüyor, öğreniyor, alıyor ve benimsiyor. Gitmeden evvel ne biliyordu? kalsa idi ne öğrenebilecekti? Bu sorular üstünde düşünmek bahtsızlığına uğramamayı ne kadar isterdim!

Aynı konuya bir başka pencereden bakalım! Vazifeli arkadaşlarımdan birisi bana, Almanya'dan izinli olarak dönmüş bir işçimizin pasaportunu getirdi. Şüphelenmişti. Pasaportun başkasına ait olduğunu zannediyordu. İşçiyi yanıma getirdiler. Bir pasaporttaki fotoğrafa bir de kendisine baktım. Memurum haklı idi. Bu genç güzide gençlerimizden farksız bir giyiniş ve görünüşte idi. Pasaporttaki resim? Giyildiği gündenbergi yıkanmamış yamalı gömleği, rengi belirsiz karışık saçları ve pos bıyıkları ile, her gün İstanbul sokaklarında rastladığımız, tarlasından sökülmüş işsizlerden birinin portresi idi.

Atamızı bir kere daha minnet ve hayranlıkla anabiliriz! «Ne Mutlu Türküm Diyene!» Türk halkı ne pis ne de tembeldir. Ona yol gösterin, fırsat verin yeter. Bizzat dinlediğim, Ata'nın sesi hâlâ kulaklarımda ve ruhumda çınlamaktadır : «Türk milleti zekidir, Türk milleti çalışkandır..»

Evet, aziz dinliyenlerim! Bırakın gitsinler, görsünler.. Parazitler bir yana.. Büyük kitle, öz bize yeter. «Münih Garında perişan kılıklı, sefil birini gördünüz mü? Hiç tereddüt etmeyin, bu, hemşehri aramaya gelmiş bir Türk işçisidir..» deniliyor ki olabilir. Doğu illeri köylerinde, toprak altına kazılmış yuvasından alarak Münih'e bırakıverdiğiniz ve kendisine toplum olarak hiçbirsey borçlu olduğunuz bu vatandaşa, intibak için bir zaman payı olsun tanımaz mısınız? Ve nihayet 100.000 işçimizden kaç tanesi Münih Garımdadır?

Konu Türkiyemiz için henüz taptazedir. Olaylar inkişaf ettikçe, Devlet lüzumlu tedbirleri almaktadır. Son olarak, dış ülkelerde üç çalışma ateliği kurulmuştur. Bu sayının beş'e çıkarılacağını ve lüzumlu kadrolarının da verileceğini öğrenmiş bulunuyoruz. 1965 yılı sonunda sayıları (250.000) e yaklaşması beklenen Türk işçilerinin, yurt dışındaki çeşitli problemlerine yardımcı olabilmek için bu kuruluşun yeterli olduğunu düşünmek büyük gaflet olur.

İşçilerimiz Münih bölgesinde, daha küçük ölçüde Göttingen'de kendi aralarında teşkilâtlanma çabası içinde iseler de, bu teşebbüsleri geliştirmek ve Alman İşçi Sendikaları ile bağlantı kurmak için, başta Türkiye İşçi Sendikalarının Konfederasyonu olmak üzere, bütün ilgililerin yardımına muhtaçtırlar. Stuttgart'ta, bir yüksek mühendisimizin gayretiyle kurulan (Türk İşçi Derneği) bu bölgedeki öğrencilerimizin kurdukları teşkilât ile işbirliği yaparak nisbî bir varlık göstermektedir. Ayrıca dil ayrılığından doğan sayısız zorlukların da giderilmesi lâzımdır. Büyük işyerlerinin samimî bir istekle üstünde durdukları lisan kurslarını cazip ve verimli bir hale getirmek için Millî Eğitim Bakanlığı ve çok sayıda sosyal delege temini için, merkezi Düsseldorf'ta bulunan (Milletlerarası Sosyal ve Gençlik dayanışma Derneği) ile derhal işbirliği yapılmasını zarurî görürüm.

4 — Döviz gelirinin arttırılması :

Birkaç ay öncesine kadar Türk işçisinin yurt dışındaki tasarrufu yurda döviz olarak değil, tipik tabiri ile paçavra olarak giriyordu. Sebep, en başta kur farkı. Hükümet bu konuyu da ele almış ve müsbet kararlar vermiş bulunuyor.

Yurt dışına işgücü gönderen bütün uluslar işçilerinin tasarruflarından döviz olarak büyük istifadeler sağlamışlardır. Bir misâl verelim. «Batı Avrupa İktisadî Durumu» adlı eserden : «İspanya'nın 1953 denberi gelişmekte olan iktisadî kalkınması hızla devam etmektedir. Dünya bankası raporuna göre, altın ve döviz stokunun senelik artış hızı % 7 dir. Geçen sene 500 milyon dolarlık bir ilâve olmuştur. Bu miktarın artmasına bilhassa, Batı Almanya'da çalışan İspanyol işçilerinin gönderdikleri havaleler yardım etmiştir...» Batı Almanya'da 130.000 İspanyol işçisi çalışır. 12.185.000 işgücünden yalnız % 8 inin işsiz olduğu ve 5 sene içinde yurt dışında 750.000 işçisinin çalışacağı hesaplanmıştır.

Konumuza bu açıdan bakarken daha ilginç bir olayla karşılaşırız : Yalnız Batı Almanya'da 250.000 işçisi bulunan İtalya, 1964 yılından itibaren dışarıya daha az işçi gönderme kararını almıştır. Çünkü millî sanayiini geliştirmiş ve kendi işgücünü kendi yurdunda istihdam imkânına kavuşmaya başlamıştır. Bu gelişmede hariçte çalışan işçilerinin yurda aktardıkları dövizin büyük payı bulunduğunu iftiharla ilân etmektedirler. Yurdumuza işçilerimiz kanalı ile döviz ithali için realitelerimize uygun teşvik edici başka tedbirler de alınmıştır.

Emlâk Kredi Bankası yurd dışında çalışan işçilerimiz için hep bildiğimiz esaslar dairesinde konut kredisi tesis ediyor. Bizce bu da yeterli değildir. Bu güzel teşebbüse, aynı esaslarla uygun olarak, Ziraat Bankamız da bir tarım kredisi, başka millî bir bankada da «iş kredisi» sağlamalıdır. Ayrıca, Gümrük muafiyetleri genişletileli «işçinin beraberinde getireceği alet ve malzemenin behemehal mesleği ile ilgili olması şartı gibi» kısıthıyıcı kayıtlar kaldırılmalıdır.

5 — İşçi gönderilen dış ülkelerin memleketimizde şube endüstrileri kurmalarının teşviki :

Buna ne kadar muhtaç olduğumuz ve şube endüstrisi kuracak sermayenin, kendi usul ve şartlarına ve kendi tekniğine göre yetiştirilmiş işçi isteyeceği, üzerinde konuşulmaya bile değmez bir hakikattir.

Bilindiği üzere işçi transferinin sıklet merkezi Batı Almanya'dır. Federal Almanya'da çalışan işçi sayısı Şubat 1964 tarihi itibarıyla 22 milyondur ve genel nüfus nisbeti % 40 dır. Buna rağmen Federal Devlet yabancı ülkelere ek olarak 800.000 işçi için kontenjan ayırmıştır.

Halen Almanya'da çalışmakta olan yabancı işçilerin milliyet ayrımına göre sayıları şöyledir :

250.000	İtalyan
130.000	İspanyol
130.000	Yunan
70.000	Hollandalı
60.000	Avusturyalı
100.000	Türk
45.000	Yugoslav
45.000	Diğer milletler

Batı Almanya'nın Türk işçisi talebi bir deneme olarak başlamış ve alman neticelere göre aşağıdaki şekilde gelişmiştir.

1961 yılında	1.207 işçi
1962 yılında	11.024 »
1963 yılında	23.436 »
1964 yılında	54.764 »

Görülüyor ki talep ve transfer, yıllar ve hatta aylar arasında nisbet kabul etmeyecek ölçüde artmaktadır.

*İş ve İşçi Bulma Kurumu Müdürlüğü'nün
1964 Yılı Dış Münasebetler Ünitesinin Faaliyet Durumunu Gösterir Tablo*

Aylar	Dış Memleketler		Müracaat		İstanbul İçi		Gönderme		Genel				
	Müracaat	İstanbul İçi	Gönderme	Müracaat	Gönderme	Gönderme	Mühhal	Mühhal	Mühhal				
OCAK	Almanya	3813	422	4285	878	239	1117	2535	282	2817	4302	513	4815
	Avusturya				18	3	21	18	3	21			
	İsviçre												
ŞUBAT	Almanya	4063	450	4513	1390	188	1578	4062	313	4375	5888	720	6608
	Avusturya				1	1	2	1	1	2			
	İsviçre												
MART	Almanya	7723	609	8332	910	246	1155	3871	298	4169	3496	838	4134
	Avusturya				978	8	986	978	8	986			
	İsviçre												
NİSAN	Almanya	6688	553	7241	1548	395	1943	5542	552	6094	2737	530	3267
	Avusturya				481	7	488	481	7	488			
	İsviçre												
MAYIS	Almanya	5379	161	5540	1001	159	1160	3608	213	3821	2727	530	4257
	Avusturya				223	7	230	223	7	230			
	İsviçre												
HAZİRAN	Almanya	5030	364	5394	1539	232	1771	4534	320	4854	6315	1684	7999
	Avusturya				562	33	595	562	33	595			
	İsviçre												
TEMMUZ	Almanya				1278	291	1560	5235	429	5664			
	Avusturya												
	İsviçre												
AĞUSTOS	Almanya	8062	824	6886	1135	205	1340	5062	296	5358			3484
	Avusturya				166	13	179	166	13	179	86	2	88
	İsviçre				20		20	20		20	59	18	77
EYLÜL	Almanya				1158	469	1627	5571	639	6210			6926
	Avusturya				91	11	102	91	11	102	56	28	84
	İsviçre				26	11	37	26	11	37	18	33	51
EKİM	Almanya				588	533	1121	5622	715	6337	5237	522	5579
	Avusturya				13	4	17	13	4	17	1	1	1
	İsviçre				23	3	26	23	3	26	6		6
KASIM	Almanya				483	490	973	3183	663	3846	2051	625	2676
	Avusturya				120	13	133	120	13	133	173	24	197
	İsviçre				6	10	16	8	10	16	1	8	9

Alman işverenlerinin Türk işçisi talebi, Federal Devlet'in yetkili makamlarınca önceden tesbit edilen kontenjanı hızla aşmaktadır. Bunda üç unsurun etkili olduğu açıkça görülmektedir.

1. İtalyanların müstağni davranmaları,
2. Türk işçilerinin bütün tahminleri aşan çalışkanlığı ve efendiliği,
3. Türk İş ve İşçi Bulma Kurumunun hazırlıksız ve pek dar bir kadro ile çalışmasına rağmen talepleri karşılama başarıları.

Batı Almanya ile işbirliğinin verdiği bu olumlu sonuç, Avusturya, Belçika, İsviçre ve Hollanda'yı da harekete geçirmiştir. 1964 yılında, Avusturya 3.500, Belçika 10.000, İsviçre 4.000, Hollanda 5.300 işçi almışlardır.

NETİCE

Bütün bu konuların düğüm noktası şunlardır :

a) Dış ülkelere giden işçilerimizin (kendi aralarında gruplaşmış ve bazı bölgelerde kendi kabuklarına çekilmiş olmalarına rağmen) ileri bir cemiyet içinde yaşamış olmanın görgü ve göreneklerinden faydalandıklarının,

b) En az % 75 inin irsi kabiliyetlerini kullanarak, başladıkları işin üst kademelerinde çalışmak ve yüksek vasıflı bir işçi ve hattâ usta, teknisyen olarak yurda dönmek imkânına sahip olduklarının mahallinde müşahede ve tesbit edilmiş olmasıdır.

c) Özellikle, Almanya'da kadın-erkek bütün faal nüfusun devamlı bir eğitim plânına göre, tâbir caizse (beşikten mezara kadar) çeşitli kurslardan geçirilerek yeniliklere ve teknik tekâmüle göre yetiştirildikleri malûmdur. Bu cümleden olarak, Sanat Enstitüsü veya benzeri bir okul tahsili yapmış veya 7 sene belirli bir iş kolunda çalışmış olan gençler için aynı zamanda bir işyerinde çalışarak yüksek tahsil yapmak imkânı da sağlanmıştır. Bu fırsattan, tedrisatı takip edecek derecede lisan öğrenen Türk işçilerinin de faydalanmaları yolunun açılması mümkün görülmektedir.

Samimi temaslarda bulunduğumuz Alman İşverenleri işçilerimizin kabiliyetlerini överek, içlerinden birçoklarının ustalık ve hattâ kısım şefliği yapabilecek kapasiteye ulaştıklarından, fakat kendilerine böyle bir sorumluluk verilebilmesi için yeteri kadar lisan öğrenmelerini beklediklerinden bahsetmişlerdir. Bütün temas ve müşahedelerimizden edindiğimiz intiba, dış ülkelere gönderilen işçilerimizden çoğunluğunun gelecekteki Türk Sanayiinin temel direkleri olarak yetişmekte olduklarıdır.